

ББК 86

Мал 18

Маліноўскі Яўген

Парусія: псіхалогія прысутнасці. — Баранавічы : Грамадскае аб'яднанне
“Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны”, 2007. — 260 с., іл.

ББК 86

© Грамадскае аб'яднанне
“Таварыства беларускай мовы
імя Францішка Скарыны” 2007
© Афармленне Уладзімір Гундар

Прыісці да свай веры

Грамадова

Шаноўнае спадарства! Вы трываеце ў руках кнігу баранавіцкага грэка-каталіцкага святара айца Яўгена Маліноўскага “Парусія: псіхалогія прысутнасці”. Артыкулы з гэтай кнігі пэўна час доўжваліся на старонках мясцовай газеты “Інтэпрес” і мелі вялікі водгук у грамадстве. Сябры і прыхільнікі ўніяцкай парафіі вырашылі сабраць ў адзінае зборнік тэкстаў, каб напісанае настацелем баранавіцкага прыходу св. Мятэя і Мятода Беларускай Грэка-Каталіцкай Царквы, надраваць суцэльнай кнігай.

У мінулым стагоддзі ўніяцкі святар Леў Гарошка, які ў гады Другой сусветнай вайны кіраваў у Баранавічах медычнай школай, напісаў кнігу “Навука і рэлігія”. Аўтар абвргаў савецкія тэзісы аб шкоднасці рэлігіі, нясутнасці веры ў Бога і навуку, пераканаўча даказваў, што найбольшыя вучоныя ў аграмаднай большасці былі веруючымі людзьмі. Традыцыі архімандрыта Льва Гарошкі жывуць і працягваюцца сённяшнімі ягонымі пасыдзнікамі.

Кніга айца Яўгена Маліноўскага “Парусія: псіхалогія прысутнасці” – гэта першы вопыт псіхалогічнага абагульнення рэлігійнай і палітычнай практыкі. Хацеў бы адзначыць, што гэтую тэму сучасныя навукоўцы і святары дэліканта абыходзяць, “пераканаўча” спасылаючыся, што сапраўдная рэлігія па-за палітыкай. Пэўна яно так і ёсць у дэмакратычным грамадстве, але не ў нас. Трэба прызнаць мужнасць уніяцкага святара, які ў сваіх разважаннях пра Бога і існасць спалучае рэлігію і палітыку, псіхалогію і мастацтва. Праўда, айца Яўгена цікавіць не столькі сама палітыка, як правая свабода. І калі палітыка пераахаджае свабодзе, то трэба аб гэтым смела казаць. Але на такі крок сёння здольны не кожны чалавек.

Беларуская дзяржава Вялікае княства Літоўскае было прававой дзяржавай, у якой панавала воля і талерантнасць. Прыгонныя сяляне і стараверы сотнямі тысячаў беглі сюды з Расіі ад дэспатызму. Пераследаваныя на радзіме ардын-

П.17. Выбары	78
П.18. Палітыка	81
П.19. Жэрабя кінута	85
П.20. Пост	88
П.21. Пасха	91
П.22. духоўнасць	93
П.23. Характство	96
П.24. Быць	99
П.25. Тройца	102
П.26. Слава	105
П.27. Храм	108
П.28. Ліпшак	111
П.29. "Не хочу иметь ребенка..."	116
П.30. Радаснае ганенне	117
П.31. Вавілонская вежа талерэчаіснасці	123
П.32. Час асабістай прысутнасці	127
П.33. Выбранасць	131
П.34. Ад сектанцтва да еднасці	134

III

ЭКЗІСТЭНЦЫЯ Выхавання	137
III.1. Успенне	138
III.2. Акмеалагічная персанажыстасць узрос	142
III.3. Тэапсіхалагічная персанажыстасць	150
III.4. Сямейная трапеза экумены	153
III.5. Прафесія	156
III.6. Прафесія	160
III.7. Сямейная парусія: "Сем хлябоў і дзве рыбы"	164
III.8. Вяртанне да сябе	169
III.9.	172
III.10. У сям'і не без нарцыса	176

III.11. Любоў не раздражняецца	181
III.12. Ружанец у псіхічным развіцці дзіцяці	183
III.13. "Лебядзінае паляванне"	188
III.14. Містыка	189
III.15. Алтарна-педагагічныя раз'ясненні	192
III.16. Педагагічныя прыклады асабістай свабоды	196

IV

ПСІХАПАГІТЧНАЯ ПРОПАГАНДЗІ	203
IV.1. Псіхалагічны сэнс Евангелля	204
IV.2. Час казання	206
IV.3. Вызваленне спаралізаванага	208
IV.4. "Хан будучы ўсе адно"	210
IV.5. Суд Божы	215
IV.6. Суд Божы	218
IV.7. Навігацыя	221
IV.8. Экзарцызм, альбо выпнанне дэманаў	224
IV.9. Перамяненне Гасподняе	226
IV.10. Pietas – Шанаванне	228
IV.11. Не судзі	230
IV.12. Багацце ад Бога	232
IV.13. "Камень, адкінуты будаўнікамі"	234
IV.14. Падвышэнне Пачэснага і Жыццядайнага Крэжа	236
IV.15. Казанне на свята Андрэя Першапакліканага	240
IV.16. Шлюбная вячэра	243
IV.17. Старое віно і новая ахвяра	245
POST-PARTOR* – СПАДКАЕМЦА	249
ГЛАСАРЫЙ	251
ЛІТАРАТУРА	253

II.26. Слава

Ці годны чалавек славы?

Рыхась

Слава Отцу и Сыну и Святому Духу. Аминь. Гэтае славаслоўе, па грэчаскі doxologia, знаёмае з дзяцінства, хай сабе і атэістычнага, кожнаму. Ад моманту удзячэння хрысціянскага адпявання душы памерлага Тройца неадступна паслядоўна крочыць разам з чалавекам шляхам Божым і адчыняе новыя таямніцы свайго ўвасаблення ў славе чалавека праслава Божае. Так, яўрэйская Біблія культывуе значэнне славы Божай (kavod) як вагу, што на дзіва падобна да баларэскага сэнсаўтварэння слова “павага”. Вага чалавека ў жыцці вызначае яго значнасць, паважнасць (важэннасць), пашану. У II стагоддзі да РХ прарок Даніла тлумачыў таямнічы надпіс на сцяне, які ўзнік падчас пачварнага перу мільтазара, цара Халдзеі: “Ты ўважаў на вагах і знойдзены вельмі лёгкім” [Дан 5, 27]. У тую ж ноч дыктаром узаб’яў і царства прыняў Дарый, праз якога Бог вызваліў яўрэяў з Вавілонскага палону. Такім чынам, павага з яўрэйскага азначае не столькі слаўнае імя, у параўнанні з расійскім “вес человека в обществе”, колькі сапраўднае годнасць, уважэннасць, што як быццам вымяраецца вагою душы. На жаль, у нашым ужытку не пасуе выраз “вага чалавека ў грамадстве”, занадта характэрна супрацьлеглае расійскай літвінскай традыцыі ўспрыманне выразу “зрабіць ад душы” як зрабіць дармова. У расійскай мове “сделать от души” гэта “сделать качественно”.

У сувязі з сэнсаўтварэннем нагадваецца даўні, савецкага часу, выказак у Паланзе (Літва), дзе я, жадаючы зрабіць прыёмнае канцы, паабяцаў швейцару быць “благодарным” за допуск у рэстаран без папераджальнага заказу. Пасля пчырых словаў удзячнасці мы “нічога сумняшся” накіраваліся да залы, але былі бесцырымонна затрыманы: “как Вам не стыдно, вот Ваша жена свидетель, что Вы обещали отблагодарить!”. Урэшце здагадаўшыся, чаго чакае ад мяне метрдатэль, я выняў з гаманца чырвоную “благодарность” з абрысам «славы самого человеческого человека». Гэты прыклад адлюстоўвае ментальныя асаблівасці ўспрымання слоў. У той жа Літве slovo

разумеецца менавіта як слава. У старажытнай Палестыне Абрагам называўся слаўным, таму што быў “Вельмі багаты на быдла, срэбра ды золата” [Быц 13, 2]. Шматпакутлівы Іёў, спустошаны і **зняважаны**, усклікае “Ён зняў з мяне маю славу” [Іёв 19, 9], гэта значыць **вагу багацця, павагу**.

Заклік “слава Украіне” разумеецца як яе вольнасць і ззяненне. У той жа час свабода нашай краіны больш яскравая ў закліку “Жыве Беларусь”, у параўнанні з прыцягнутым і штучным “Слава табе, беларускі народ”. Насамрэч, славу мы павінны аддаваць Богу, а чалавеку і краіне – годную **павагу і ўвагу**. У той жа час Бог не касуе найвышшай годнасці чалавека, якога ўвечнае “Славай і гонарам” [Пс 8, 6]. Але каштоўнасць чалавечай славы звязваецца з маральнымі і асабістымі ўчынкамі, сярод якіх на першым месцы падпарадкаванне Богу як адзінай трывалай аснове славы і шчасця. Кніга Псалмаў альбо пахвалы пачынаецца словамі: “Шчаслівы муж, што не ходзіць на раду паганых, і не стаіць на сцёжцы грэшных, і не сядзіць на сходзе распуснікаў, але ў законе Госпада воля яго, і аб заклоне Яго мяркуе ён дзень і ноч. І будзе ён як дрэва, прадажанае пры струменях вод, якое прыносіць плод у свой час, і лісце яго не жухне, і ва ўсім, што ён робіць, паспее”.

Вось такая слава дасягальная для чалавека, які, як Хрыстос, не прымае славы ад людзей. Ён, як і кожны з нас, пакутаваў на вольнасць і не было ў Ім “Выгляду і велічы, якая прывабіла б нас да Яго” [Іс 53, 2]. Што смірць у вачах людзей з’явілася няўдачай ды паразай. Таму кожны з нас у гэты час служэнне Госпаду ацэньваецца не тым, як справу ўбогая, бесперспектыўная для багацця і славы ад людзей, на гэтым смутным фоне вырысоўваецца Беларусь як памята славы Сына Чалавечага, які прыйшоў у свет Айца св. разам са святымі анёламі і завершыць сваю віўную справу збаўлення праз суд найвышэйшай славы. У гэтай перспектыве нашы хуткія пакуты і імгненная слава робяцца проста смешнымі. Тады кожны ганарысты зразумее, што свет быў створаны не для яго, але для Адзінагоднага, у славе якога кожны веруючы здольны атрымаць і сваю частку, гэта значыць шчасце. Ад ззяння гэтай славы апосталі павелі быў пазбаўлены зроку. Таму кожнаму з нас трэба хаця б раз быць узважаным ёю, каб ужо ніколі не быць прывабленым уласным лёгкадумствам.

Апусканнем у славу Божую надзяляцца чалавек праз хрост у імя Айца і Сына і Святога Духа. Праз Тройцу чалавек атрымлівае пазнанне, вольнасць і павагу як частку багацця, пры якім самі нашы пакуты ўдзячна значаюць у набліжэнні неад’емнай радасці. А такой сямомасці нараджаецца пачуццё годнасці і гонару. А слова Божае адкрывае народ, якому “Належыць усынаўленне і слава” [Рым 9, 4]. Запаведзі Божыя – слава Ізраіля, а ідалапаклонства – яго пачвара. Сувет гін ад прамернай славы людзей і недахопу славы Божай. Таму абавязак хрысціянства ўхіляцца ад душэўнага і фарысэйскага роўня, што славіць Антыхрыста. Яго “слава” мусіць адбыцца ў краіне, дзе склаліся ўмовы хрысціянскага культу, абмежаванага дэфіцытам хрысціянскай культуры і годнасці. Мяркуючы аб лёсе Расіі, Уладзімір Салаўёў больш за сто год таму са страхам заўважае небяспечны тэндэнцыі яе духоўнага стану. Прадчуваючы нешта страшнае ў яе будучыні, філосаф прыходзіць да высновы, што Расія – гэта другі Ізраіль, альбо Антыізраіль, і калі першы Ізраіль рыхтуецца да прыходу Хрыста, то другі рыхтуецца да прыняцця славы чалавека як славы Антыхрыста. Так было з Леніным, Сталіным, Хрушчовым, Брэжневым, гэты спіс мусіць быць падоўжаным імем з плацдарму “проклятым заклікам”. Самы гідкі, душаспасташальны перыяд гісторыі – гэта царства Антыхрыста. Адзіная сіла, годная яму супрацьстаяць – гэта Адзіная Святая Паўсюдная Апостальская Царква Хрыстова. Таму зараз так **важна** кожнаму не толькі быць **паважным**, але і **адважным** у гэтай годнасці, каб мець ясны духоўны зрок і **заўважыць** славу божую ў кожным з нас.

